

Sygn. akt IV CSK 261/17

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A.J.C. i M.C.
przeciwko A.E.S.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt V ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 4 września 2015 r., w którym Sąd ten oddalił ich powództwo zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli oraz orzekł o kosztach postępowania.

Pozwani w skardze kasacyjnej powołali obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał przyczynę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączyli z koniecznością udzielenia odpowiedzi na pytania dotyczące przesłanek ustalenia granicy i gradacji zachowań strony pozwanej ocenianych negatywnie, w odniesieniu do niewdzięczności i wyraźnego określenia

zaistnienia stanu rażącej niewdzięczności, a także wyjaśnienia zakresu dozwolonej samopomocy darczyńcy w odpowiedzi na niewdzięczne zachowania obdarowanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Ugruntowane zostało w orzecznictwie zapatrywanie, że skarżący powinien wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których wyłoniło się zagadnienie, sformułować je, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto motywację, że rozwiązanie go jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącą zagadnienie nie odpowiada wskazanym wymaganiom. Poruszone w nich kwestie nie stanowią nowych i nierozwiązanych dotychczas problemów. W orzecznictwie przyjmuje się jednoznacznie, że pojęcie „rażącej niewdzięczności” zawarte w przepisie art. 898 § 1 k.c. wymaga analizy motywów określonych zachowań obdarowanych, w tym zwłaszcza tego,

czy zachowania te nie są powodowane, czy wręcz prowokowane przez darczyńców. Nie każdy spór i nie każdy objaw zachowania sprzecznego z wolą darczyńcy uzasadnia twierdzenie o dopuszczeniu się przez obdarowanego rażącej niewdzięczności. Przewidziana art. 898 § 1 k.c. przesłanka niewdzięczności w stopniu rażącym ma kwalifikowany charakter, odnoszący się do zachowań, które oceniając rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Jako kryterium uzupełniające w ocenie zachowania obdarowanego wskazuje się dobre obyczaje w konkretnym środowisku oraz zwyczajowe relacje między obdarowanym a darczyńcą. Wyczerpanie znamion rażącej niewdzięczności wymaga rozważenia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, przy uwzględnieniu zarówno zachowania obdarowanego, jak i darczyńców oraz przyczyn konfliktu. Wniosek i jego uzasadnienie nie zawiera argumentów wskazujących na potrzebę podjęcia po raz kolejny problematyki rażącej niewdzięczności obdarowanego, w odniesieniu do której nie jest możliwe formułowanie stanowczych wniosków, które mogłyby mieć charakter uniwersalny.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.